

A KÖNNYŰZENEI MŰFAJ ÚTJA VÁSÁRHELYEN

Diviki Sándor, Almási István, Hány Ferenc, Nevada, Piramis, Interock együttes, csak néhány ikon a mára már legendássá váló hódmezővásárhelyi zenészek, zenekarok nevei közül. Az év elején egy sorozatot indítottunk útjára „Fejzetek a hódmezővásárhelyi könnyűzene történetéből” címmel, a Vásárhelyi Látóhatár online felületén. A sorozat a múlttal foglalkozik, de nem csak a nosztalgizálás szándéka munkál bennünk. Szeretnénk felhívni a figyelmet arra a kulturális értékre, és pozitív emocionális forrásra, amit a könnyűzene hordoz magában. Évtizedeken keresztül a város életének szerves részét képezte a helyi könnyűzenei élet. Ifjúsági ház, Tiszavirág, Serif klub, Tiszti klub, Hódiköt kultúrház, Munkásotthon, Metró... voltak a szinterei, ahol a zene közös nyelvért megértve találtak egymásra zenészek és rajongók. Hiányérzetünk van az utóbbi évtizedekben lezajlott, a várost illető zenei beszűkülés miatt, aminek egyik nyilvánvaló jele a szórakozóhelyek megszűnése.

Az „éjszakai élet” kutatásának kihívása, hogy a kapcsolódó források általában egy-egy pillanatképről (fellépésről, tagcseréről, adott alaplaptól) szólnak. Ezekből kell megpróbálni összeállítani egy-egy korszak könnyűzenei légkörét, miközben ez a könnyűzenei légkör dinamikusan változik, az egymást követő zenei irányzatokat az önkifejezés igényétől „szorongatott” alkotók lendítik tovább. Ezen a szintéren a közönség reakciója, együttélése a produkciókkal legalább olyan fontos, mint az alkotás. A könnyűzene új – a megelőző generációk számára sokszor felkavaró – irányzatai leglátványosabban mindig a formabontást kereső fiatalabb generációknál találunk rajongóikra. Fontos hatása volt a szórakoztató zene helyi fejlődésére a politikai környezetnek. A Rákosi-, majd a Kádár-korszak könnyűzenéhez való hozzáállása magán viselte a diktatúra jegyeit, a kritikus hang, a nehezebb ellenőrizhetőség mindvégig szúrta a hatalom szemét. Feltáró munkánkat az 1950-es évekkel, és a rock and rollnak a helyi sajtóban való megjelenésével kezdjük. A rock and roll, a kor társadalmi változásaival karöltve egy minőségileg új korszakot nyitottak a könnyűzenében, ami – kommunizmus ide vagy oda – Magyarországon is érezte hatását. Az eddig megjelent részek a modern tánczene és a beatkorszak történetét tárják az olvasók elé. Figyelmet fordítunk arra, hogy érzékeltesük Vásárhely társadalmát, és a könnyűzene között létrejött interakciókat, bemutassuk, milyen sajátosságok fedezhetőek fel a város könnyűzenei életében. Ez azért is érdekes, mert a témával foglalkozó kutatások, feldolgozások elsősorban Budapestre koncentrálnak, míg a vidéken lezajlott folyamatokról kevesebb információ áll rendelkezésre.

Utólag egyszerűnek tűnhet az egymást követő könnyűzenei korszakok sorba vétele, de az egyes irányzatok kialakulása, helyi érvényesülésük bonyolultabb egymásra hatások eredményeként mentek végbe. Híres zenetanárok, zenészek (Steiner Béla, Lányi Lajos) egyengettek az igényes muzsika útját, a vásárhelyi könnyűzene születésekor. Kiemelendő azoknak a zeneszerető személyeknek az aktivitása, akik mozgatórugói próbáltak lenni egy-egy klubnak, rendezvénynek vagy együttesnek. Akiket nemcsak a forgalom, a szórakozók száma motívált, hanem a zene szeretete.

NAGY GYULA | Házibuli 1965-ben | FORTEPAN

Sokan közülük Budapestről vagy külföldről „csempészték be” Hódmezővásárhelyre az új táncokat, dallamokat. Igyekeztek meghonosítani egy olyan szabadabb látásmódot, amely egy működőképes, új zenei közeg születéséhez és megmaradásához szükséges.

A vizsgált korszak elején a szórakozni vágyók igényeinek kielégítésében meghatározó szerepet játszottak a helyi előadók, zenekarok. Három-négy vásárhelyi beategyüttes, szóló, duó, trió produkció tudott egymás mellett sikeresen működni, nem beszélve a vendéglőkben játszó zenekarokról. Ugyanakkor az Országos Rendező Iroda által szervezett, utaztatott, országosan ismert előadók is rendszeresen felléptek a városban. Ennek a jelentőségét az sem gyengíti, hogy az 1960-as, 1970-es évek legendás helyi előadói nagyrészt nem saját repertoárt adtak elő. Ki mit tud?, beatefesztivál sikerek fémjeltek a vásárhelyi előadók szerepléseit, akik nagy többségükben megmaradtak amatőr zenészek, de ez nem von le semmit a teljesítményükből. A zenetörténeti barangolásunk során felidézünk, hogy milyen „átigazolások” történtek a zenekarok között, milyen kapcsolat volt a hagyományos vendéglátós zenei szintér, és a kialakuló beat/rock kultúra között. Az egyedi vonások mellett a vásárhelyi zenei formációk nagyjából követték az országosan is népszerű irányzatokat, a beattól a metálig számos stílusnak találjuk meg – nem egy képviselőjét – az évtizedek alatt.

Reméljük, a sorozat által többeknek irányul rá a figyelme a vásárhelyi könnyűzene múltjára és jelenére, ami egy tartalmasabb zenei jövő igényét is felébresztheti Hódmezővásárhelyen! Ezúton szeretnénk kérni, hogy, aki rendelkezik relikviákkal (fotó, plakát, koncertjegy, stb.) vagy története van a vásárhelyi könnyűzenével kapcsolatban, az ossza meg velünk egy, a sulyok.csaba88@gmail.com email címre küldött levélben!

Sulyok Csaba